

**Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
Філалагічны факультэт
Кафедра сучаснай беларускай мовы**

**Анатацыя да дыпломнай работы
Купцэвіч Ірыны Алегаўны**

“Ключавыя словы ў беларускіх прыказках і прымаўках”

Навуковы кіраўнік Чахоўская Таццяна Леанідаўна

2015

РЭФЕРАТ

Ключавыя словы: парэміялогія, прыказкі, прымаўкі, ключавыя словы, частотнасць, семантыка, культура, моўная карціна свету, светаўспрыманне.

Аб’ект даследавання – беларускія прыказкі і прымаўкі.

Прадмет даследавання – ключавыя словы беларускіх прыказак.

Мэта работы – выяўленне найбольш частотных ключавых слоў беларускіх прыказак.

Метады даследавання: індуктыўны метады, апісальны метады, метады суцэльнай выбаркі, колькасны метады, метады абагульнення.

У дыпломнай рабоце асэнсаваны розныя навуковыя погляды на сутнасць паняцця «прыказка», пытанне дыферэнцыяцыі прыказак і прымавак, падыходы да вывучэння ключавых слоў; сцвярджаецца мэтазгоднасць ужывання інтэграванага тэрміна «прыказка», удакладнены дэфініцыі паняццяў «прыказка» і «ключавыя словы». У рабоце пераасэнсоўваецца тэрмін «ключавыя словы» з пункту гледжання ўключэння яго ў тэрмінасістэму беларускай парэміялогіі. Абгрунтоўваецца мэтазгоднасць вылучэння ключавых слоў у беларускіх прыказках. Прааналізавана выбарка тэкстаў прыказак аб’ёмам 2688 адзінак, падзеленая на 16 тэматычных груп. Суміраванне вынікаў падліку ключавых слоў па групах выявіла найбольш частотныя ключавыя словы беларускіх прыказак. Прыведзены 60 слоў з найбольшай колькасцю ўжыванняў у выбарцы. Самыя частотныя ключавыя словы: «пан» (сустракаецца 105 разоў), «хлеб» (71), «сваё» (66), «бог» (65), «чорт» (63). Выяўленне ключавых слоў беларускіх прыказак дазваляе з новага боку ацаніць нацыянальную спецыфіку светаўспрымання прадстаўнікоў традыцыйнай беларускай культуры.

РЕФЕРАТ

Ключевые слова: паремиология, пословицы, поговорки, ключевые слова, частотность, семантика, культура, языковая картина мира, мировосприятие.

Объект исследования – белорусские пословицы и поговорки.

Предмет исследования – ключевые слова белорусских пословиц.

Цель работы – выявление наиболее частотных ключевых слов белорусских пословиц.

Методы исследования: индуктивный метод, описательный метод, метод сплошной выборки, количественный метод, метод обобщения.

В дипломной работе осмыслены разные научные взгляды на сущность понятия «пословица», вопрос дифференциации пословиц и поговорок, подходы к изучению ключевых слов; утверждается целесообразность употребления интегрированного термина «пословица», уточнены дефиниции понятий «пословица» и «ключевые слова». В работе переосмысливается термин «ключевые слова» с точки зрения включения его в терминосистему белорусской паремиологии. Обосновывается значимость определения ключевых слов белорусских пословиц. Проанализирована выборка текстов пословиц объёмом 2688 единиц, разделённая на 16 тематических групп. Суммирование результатов подсчета ключевых слов по группам выявило наиболее частотные ключевые слова белорусских пословиц. Приведены 60 слов с наибольшим количеством употреблений в выборке. Самые частотные ключевые слова: «пан» (встречается 105 разоў), «хлеб» (71), «сваё» (66), «бог» (65), «чорт» (63). Определение ключевых слов белорусских пословиц позволяет с новой стороны оценить национальную специфику мировосприятия представителей традиционной белорусской культуры.

SUMMARY

Key words: paremiology, proverbs, adages, keywords, frequency, semantics, culture, linguistic view of the world, mentality.

Object of the study: Belarusian proverbs and adages.

Aim of the study: to determine the most frequent keywords of Belarusian proverbs.

Research methods: inductive approach, descriptive approach, continuous sampling approach, quantitative approach, generalization approach.

The thesis describes several scientific views on the very concept of a proverb, the problem of differentiation of proverbs and adages, approaches to keyword studying. The thesis states the necessity of using the integrated term «proverb» and redefines the terms «proverbs» and «adages». The term «keyword» is interpreted in the context of Belarusian paremiology. The thesis substantiates the importance of studying the keywords of Belarusian proverbs. The thesis provides the analysis of total 2688 proverbs divided into 16 groups according to their subjects. By the summing of keywords from different groups the thesis discovers the most frequent keywords of Belarusian proverbs. 60 most popular words are provided as an example. The most frequent keywords are: «пан» (105), «хлеб» (71), «сваё» (66), «бог» (65), «чорт» (63). Discovering keywords of Belarusian proverbs allows for the new view of the specifics of national mentality of traditional culture bearers.